

**ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РИБОГОСПОДАРСЬКОГО
ВИКОРИСТАННЯ ВОДОЙМИЩ КОМПЛЕКСНОГО
ПРИЗНАЧЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ ШОЛОХІВСЬКОГО
ВОДОСХОВИЩА)**

Новіцький Р.О.,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро,
e-mail: novitskyi.r.o@dsau.dp.ua

Шолохівське водосховище (Дніпропетровська область) загальною площею 1350 га створене на р. Базавлук – правобережній притоці р. Дніпро у межах Каховського водосховища (зруйноване у 2023 р. внаслідок збройної агресії РФ). Водосховище розташоване у місці впадіння в р. Базавлук її правої притоки – р. Базавлучок, воно включає в себе основне плесо та два рукави – Миронівський (на р. Базавлук) та Слов'янський (на р. Базавлучок).

Відповідно до інформації Державного агентства водних ресурсів України Шолохівське водосховище є водосховищем комплексного призначення, яке використовується для захисту від повеней, технічного та питного водопостачання та зрошення (згідно з довідкою Нікопольського регіонального управління водних ресурсів № 177 від 28.05.2014 р.). Згідно з положеннями законодавства України водосховище комплексного призначення забороняється брати в оренду для рибогосподарських цілей.

Впродовж тривалого періоду (з 2004 р. до 2020 р.) на Шолохівському водосховищі здійснювалася рибогосподарська діяльність у відповідності до Режимів спеціалізованого товарного рибного господарства (СТРГ).

За останні два десятиліття в Україні були прийняті нові законодавчі акти та зміни до вже існуючих, що регулюють рибогосподарську діяльність, визначають основні засади діяльності та державного регулювання в галузі рибного господарства, збереження та раціонального використання водних біоресурсів, охорони навколишнього природного середовища: Закони України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», «Про тваринний світ», «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про рибу, інші водні живі ресурси та харчову продукцію з них», Водний кодекс України, Земельний кодекс України, а також Правила любительського рибальства (2022), Правила промислового рибальства (2023).

Крім цього, Указом Президента України від 11 квітня 2019 р. № 139/2019 створений ландшафтний заказник «Базавлуцький прибережно-річковий комплекс», який розташований у Нікопольському районі Дніпропетровської області і включає в себе долину нижньої течії річки Базавлук та її лівої притоки річки Солоної, а також водосховище, в

тому числі Шолохівське водосховище, вся акваторія якого до того часу експлуатувалася у Режимі СТРГ.

За останній час в Україні також відбулась адміністративна реформа. Верховна Рада України затвердила Постанову № 807–ІХ від 17.07.2020 «Про утворення та ліквідацію районів», яка передбачає ліквідацію низки районів та утворення нових районів. За цією Постановою ВР України було ліквідовано Апостолівський район Дніпропетровської області, і, відповідно до зазначених вище нормативно-правових актів, частина Шолохівського водосховища в межах Нікопольського району Дніпропетровської області (більша частина водоймища) увійшла до складу ландшафтного заказника загальнодержавного значення «Базавлуцький прибережно-річковий комплекс».

У жовтні 2023 року науковці ДДАЕУ здійснювали комплексні гідроекологічні дослідження на акваторії Шолохівського водосховища для визначення можливості провадження рибогосподарської діяльності у межах Криворізького району Дніпропетровської області (у Слов'янському рукаві водосховища на р. Базавлучок), за межами існуючого ПЗФ. Науково-дослідну роботу виконували за сучасними гідрохімічними, гідробіологічними та іхтіологічними методиками. Були використані матеріали досліджень ДДАЕУ, офіційні статистичні та картографічні джерела, раніше розроблені та погоджені у встановленому порядку наукові обґрунтування та доповнення до Режимів рибогосподарської експлуатації Шолохівського водосховища за 2009–2017 рр.

В результаті досліджень визначено, що здійснення рибогосподарської діяльності можливе за межами ПЗФ на частині Шолохівського водосховища в адміністративних межах Криворізького району Дніпропетровської області. Рибогосподарське використання акваторії може бути дозволене у Слов'янському рукаві у гирловій частині р. Базавлучок загальною площею 62 га. Загальна довжина ділянки Слов'янського рукава, де планується рибогосподарська діяльність, складає 3,8 км, середня ширина – 0,12 км, периметр – 9,0 км. Загальний об'єм ділянки – 0,93 млн. куб. м. Максимальні глибини у гирловій ділянці – до 4,0 м, середня глибина – 1,5 м.

Стан кормової бази та продукція за основними групами гідробіонтів дозволяє здійснювати рибогосподарську діяльність у режимі спеціального товарного господарства. Можливе використання туводних популяцій видів водних біоресурсів у розрахованих, екологічно допустимих обсягах щорічного вилову. Дозволяється впроваджувати спеціалізоване (платне) любительське рибальство.

У якості рибницького та біомеліоративного заходу, з метою поліпшення екологічного стану водойми та отримання додаткової біологічної продукції необхідно здійснювати заходи із зариблення видами-інтродуцентами (рослиноїдні риби та корої) з наступним їх виловом рекомендованими знаряддями лову. Запас водних біоресурсів Слов'янського рукава складає 39,329 т. Рекомендується щорічно виловлювати (при нормативному зарибленні) у 2024–2027 рр. – 4,47–4,67 т туводної рибної продукції та відповідно 8,35–9,04 т риб-вселенців (білий амур, корої, товстолобики).